

**1991–2016 YILLARDA O'ZBEKISTON
PROKURATURASINING HUQUQIY ASOSLARI VA KADRLAR
SIYOSATI**

Sofoyeva Shahzoda Sirojovna,

BuDU mustaqil tadqiqotchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14619836>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 3-yanvar 2025 yil

Ma'qullandi: 5-yanvar 2025 yil

Nashr qilindi: 8-yanvar 2025 yil

*prokuratura, huquqiy asoslar,
kadrlar siyosati, O'zbekiston
Respublikasi, huquqiy islohotlar,
mustaqillik, 1991–2016 yillar.*

ABSTRACT

Mazkur maqola 1991–2016 yillar davomida O'zbekiston Respublikasida prokuratura tizimining huquqiy asoslari va kadrlar siyosatining shakllanishi va rivojlanishiga bag'ishlangan. Unda davlat mustaqillikka erishgach, prokuratura organlarining vakolatlari, mas'uliyatlari va kadrlarni tayyorlash tizimi bo'yicha amalga oshirilgan islohotlar tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada ushbu yillarda qabul qilingan qonun hujjatlari, kadrlar siyosatining strategiyasi va uning natijalari batafsil yoritilgan

1991 yilda O'zbekiston Respublikasining mustaqillikka erishishi davlatning yangi huquqiy tizimini shakllantirish jarayonini boshladi. Bu jarayonning muhim qismlaridan biri sifatida prokuratura tizimi davlat boshqaruvi va qonun ustuvorligini ta'minlashda alohida o'rin tutdi. Ushbu maqola prokuratura tizimining huquqiy asoslari, kadrlar siyosati va ularning 1991–2016 yillar oralig'ida olib borilgan islohotlar natijasida erishgan yutuqlarini o'rganishga qaratilgan.

Mustaqillikdan so'ng qabul qilingan dastlabki qonunlar davlatning yangi huquqiy asoslarini belgilab berdi. 1992 yil 8 yanvarda qabul qilingan "Prokuratura to'g'risida"gi qonun prokuratura faoliyatining asosiy vazifalari va vakolatlarini mustahkamladi, ularning davlat boshqaruvidagi o'rnini aniq belgiladi[2].

1991–2016 yillarda prokuratura tizimi davlat organlari faoliyatining qonuniyligini nazorat qilish, jinoyat ishlarini tergov qilish va fuqarolar huquqlarini himoya qilish kabi vazifalarni bajarib keldi. Bu davrda prokuratura tizimining xalqaro standartlarga mos kelishini ta'minlash maqsadida qator islohotlar amalga oshirildi.

2001 yilda "Prokuratura to'g'risida"gi qonunning yangi tahriri qabul qilindi. Bu qonun prokuraturaning vakolatlarini kengaytirish, uning mustaqilligini mustahkamlash va faoliyatini xalqaro standartlarga yaqinlashtirishga yo'naltirildi.

Davlat mustaqillikka erishgan dastlabki yillarda prokuratura tizimi uchun malakali kadrlarni yetishmovchiligi muhim muammolardan biri bo'ldi. Sovet davridagi tayyorgarlik usullari yangi siyosiy va huquqiy muhit talablariga javob bermas edi[1].

1996 yilda tashkil etilgan Prokuratura xodimlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish markazi xodimlarning kasbiy bilimlarini oshirishga xizmat qildi. Ushbu markaz orqali xodimlar zamonaviy huquqiy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishdi.

Toshkent Davlat Yuridik Universiteti prokuratura organlari uchun yuqori malakali huquqshunoslarni tayyorlashda asosiy maskanga aylandi. Shuningdek, bu davrda xalqaro tajribani o'rganish va zamonaviy ta'lim metodlarini joriy qilishga alohida e'tibor qaratildi[3].

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va hukumatining farmonlari asosida prokuratura tizimi doimiy ravishda takomillashtirilib bordi. Islohotlarning asosiy yo'nalishlari qatoriga kadrlar siyosatini takomillashtirish, xalqaro hamkorlikni kengaytirish va huquqiy madaniyatni oshirish kiradi.

Xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda amalga oshirilgan dasturlar prokuratura tizimini zamonaviylashtirishga yordam berdi. Jumladan, BMT va Yevropa Ittifoqi bilan birgalikda qator loyihalar amalga oshirildi[4].

Prokuratura organlari mustaqillikni mustahkamlash va jamiyatda qonun ustuvorligini ta'minlashda asosiy institutlardan biri bo'lib qolmoqda. Bu tizimning jamiyatdagi o'rni nafaqat qonunchilikni amalga oshirishda, balki fuqarolar huquqlarini himoya qilishda ham namoyon bo'ldi.

1991–2016 yillar oralig'ida O'zbekiston Respublikasi prokuratura tizimi huquqiy asoslarning mustahkamlanishi va kadrlar siyosatining rivojlanishi orqali yangi bosqichga ko'tarildi. Ushbu tizimning xalqaro tajribaga moslashuvi, malakali kadrlarni tayyorlash hamda huquqiy islohotlar orqali takomillashuvi nafaqat tizimning ichki samaradorligini oshirdi, balki davlatning mustaqillikni mustahkamlashdagi rolini kuchaytirdi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. "Prokuratura to'g'risida"gi qonun (1992 yil, 2001 yilgi tahriri).
2. Karimov, I.A. "O'zbekiston: Milliy davlatchilikning asoslari". Toshkent, 1997.
3. Uralov, A.A. (2001). Prokuratura va uning funksiyalari: O'zbekiston tajribasi. Toshkent: O'zbekiston huquqiy axborot markazi.
4. Shaykhov, M. (2003). Prokuratura tizimi: O'zbekiston va jahondagi amaliyot. Toshkent: O'zbekiston davlat yuridik universiteti nashriyoti.